

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

**PROIECT DE LEGE
pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023
privind sistemul public de pensii**

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Obiectul reglementării

Prezenta inițiativă legislativă are ca obiect **modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii**, în vederea clarificării caracterului contributiv și a mecanismului de valorificare în calculul pensiei a stagiilor de cotizare aferente activităților desfășurate în condiții deosebite și speciale de muncă.

Intervenția legislativă vizează, în mod concret, **corelarea dispozițiilor art. 15 cu cele ale art. 85, art. 88 și art. 144 din lege**, astfel încât **stagiile de cotizare suplimentare recunoscute de lege să producă efecte juridice reale în determinarea drepturilor de pensie**, prin valorificarea acestora în punctajul anual și în acordarea punctelor de stabilitate.

În forma actuală a reglementării, deși legea recunoaște existența acestor stagii de cotizare, **lipsa unei precizări exprese privind valorificarea lor în mecanismul de calcul al pensiei conduce la interpretări care le lipsesc de efect util**, afectând coerența internă a normei și aplicarea unitară a acesteia.

Prin urmare, inițiativa legislativă urmărește **asigurarea efectivității dispozițiilor legale existente**, prin eliminarea oricăror ambiguități privind natura contributivă a stagiilor de cotizare și integrarea acestora în mecanismul de acordare a punctelor de stabilitate și a punctelor suplimentare.

Totodată, se urmărește **garantarea aplicării unitare a legii în procesul de stabilire și recalculare a pensiilor**, inclusiv în cazul drepturilor de pensie deschise anterior intrării în vigoare a Legii nr. 360/2023, în acord cu principiile care guvernează sistemul public de pensii.

2. Context legislativ și evoluția reglementării

Reglementarea sistemului public de pensii în România a cunoscut o evoluție semnificativă, determinată de transformările economice și sociale, precum și de necesitatea armonizării cadrului normativ cu principiile contributivității și echității.

În reglementările anterioare datei de 1 aprilie 2001, activitatea profesională era clasificată în **grupe de muncă (grupa I, grupa a II-a și grupa a III-a)**, în funcție de condițiile concrete de desfășurare a muncii. Ulterior, prin reformele legislative succesive, această clasificare a fost înlocuită cu noțiunile de **condiții speciale, condiții deosebite și condiții normale de muncă**, păstrându-se însă corespondența juridică între vechile și noile categorii.

Astfel, **grupa I de muncă a fost echivalată cu condițiile speciale**, iar **grupa a II-a de muncă cu condițiile deosebite**, în timp ce **grupa a III-a a fost asimilată condițiilor normale de muncă**. Această continuitate normativă reflectă recunoașterea caracterului specific al activităților desfășurate în condiții superioare de risc și uzură profesională.

În același timp, legislația a prevăzut, în mod constant, **acordarea unor perioade suplimentare la stagiul de cotizare** pentru activitatea desfășurată în astfel de condiții, ca formă de compensare juridică a riscurilor și solicitărilor specifice. Aceste perioade suplimentare au fost integrate în sistemul public de pensii ca **stagii de cotizare recunoscute de lege**, având rolul de a reflecta, în plan juridic, contribuția efectivă și diferențiată a persoanelor asigurate.

Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii a menținut această logică, reglementând, prin art. 15, **acordarea unor stagii suplimentare pentru activitatea desfășurată în condiții deosebite și speciale**, stabilind totodată că acestea constituie stagiul de cotizare în condiții normale de muncă.

Totodată, noul cadru normativ introduce mecanisme distincte de valorizare a contribuției, precum **punctele de stabilitate**, reglementate de art. 85, și **punctele suplimentare**, reglementate de art. 88, menite să reflecte durata și specificul activității desfășurate.

În paralel, art. 144 din lege instituie **procedura de recalculare a pensiilor**, cu scopul de a asigura **aplicarea unitară a noilor reguli asupra tuturor beneficiarilor**, indiferent de momentul deschiderii dreptului la pensie.

În acest context, coerența și corelarea acestor dispoziții devin esențiale pentru funcționarea unitară a sistemului, întrucât orice discontinuitate între recunoașterea juridică a stagiilor de cotizare și valorificarea lor efectivă în calculul pensiei afectează echilibrul normativ al reglementării.

3. Problema juridică identificată

Analiza coroborată a dispozițiilor Legii nr. 360/2023 evidențiază existența unei **discontinuități între recunoașterea juridică a stagiilor de cotizare și valorificarea efectivă a acestora în calculul drepturilor de pensie**.

Astfel, potrivit art. 15 din lege, pentru activitatea desfășurată în condiții deosebite și speciale de muncă se acordă **perioade suplimentare**, care constituie stagiul de

cotizare în condiții normale de muncă. Aceste stagii sunt recunoscute de lege ca parte a vechimii în muncă și, implicit, ca elemente relevante în structura dreptului la pensie.

Cu toate acestea, în lipsa unei precizări exprese privind **valorificarea acestor stagii în mecanismul de calcul al pensiei**, în special în ceea ce privește acordarea punctelor de stabilitate prevăzute la art. 85, s-a conturat o practică de interpretare în care aceste perioade nu sunt luate în considerare ca stagii de cotizare contributive.

Această interpretare generează o situație în care **un drept recunoscut de lege nu produce efecte juridice în determinarea cuantumului pensiei**, ceea ce conduce la diminuarea relevanței normative a dispozițiilor art. 15 și la afectarea coerenței interne a reglementării.

În mod particular, acordarea punctelor de stabilitate, potrivit art. 85, este condiționată de existența unui stagiului de cotizare contributiv realizat peste un anumit prag. În absența includerii stagiilor suplimentare în această categorie, **o parte semnificativă a perioadelor de activitate desfășurate în condiții superioare de muncă nu este valorificată**, deși acestea au fost recunoscute de legiuitor ca stagii de cotizare.

De asemenea, dispozițiile art. 88 privind punctele suplimentare operează într-un cadru normativ distinct, fără o corelare explicită cu regimul stagiilor prevăzute la art. 15, ceea ce conduce la **fragmentarea mecanismului de valorizare a contribuției și la tratamente diferențiate între categorii de beneficiari**.

În același timp, procedura de recalculare prevăzută de art. 144 are ca finalitate **aplicarea unitară a noilor norme asupra tuturor pensiilor**, însă în absența unei clarificări legislative, această finalitate este afectată, întrucât aceleași elemente de stagiul pot fi tratate diferit în funcție de interpretarea aplicată.

În consecință, problema juridică identificată constă în **lipsa unei corelări explicite între dispozițiile care recunosc stagiile de cotizare și cele care reglementează valorificarea acestora**, ceea ce permite apariția unor interpretări care diminuează efectul util al normei și generează aplicări neunitare la nivelul sistemului public de pensii.

4. Efectele concrete asupra beneficiarilor

Disfuncționalitatea identificată în corelarea dispozițiilor legale se reflectă direct în modul de stabilire și recalculare a pensiilor, generând **diferențe semnificative între contribuția realizată și drepturile efectiv acordate**.

Pentru persoanele care au desfășurat activitate în condiții deosebite și speciale de muncă – în sectoare precum mineritul, siderurgia, petrochimia, energia, transportul feroviar și altele similare – legea recunoaște existența unor **stagii suplimentare de cotizare**, ca expresie a uzurii profesionale și a condițiilor de muncă specifice. În absența valorificării acestor stagii în mecanismul de calcul al pensiei, contribuția suplimentară asociată acestor activități nu se reflectă corespunzător în cuantumul drepturilor.

În practică, această situație conduce la **diminuarea efectivă a pensiei în raport cu contribuția realizată**, în special în cazul persoanelor care au acumulat stagii de cotizare în condiții superioare de muncă, dar nu beneficiază de valorificarea integrală a acestora în acordarea punctelor de stabilitate.

Efectul este amplificat de faptul că actualul cadru normativ operează într-un context în care au intervenit modificări structurale relevante, precum **eliminarea indicelui de corecție utilizat în reglementările anterioare și stabilirea unui nou mecanism de**

calcul bazat pe valoarea punctului de referință, determinată în raport cu un stagiou complet de cotizare de 25 de ani.

În aceste condiții, nevalorificarea stagiilor suplimentare conduce la o **reducere cumulativă a avantajelor recunoscute anterior**, afectând în mod particular categoriile profesionale care au desfășurat activitate în condiții de muncă cu grad ridicat de risc și solicitare.

Totodată, această situație generează **diferențe de tratament între beneficiari aflați în situații comparabile**, în funcție de modul de interpretare și aplicare a normei, precum și **incertitudine în relația cu autoritățile competente**, în contextul în care deciziile de pensie reflectă o aplicare neuniformă a dispozițiilor legale.

În plan practic, beneficiarii nu se confruntă cu o problemă de interpretare juridică abstractă, ci cu **diferențe concrete în cuantumul pensiei stabilite prin decizie administrativă**, ceea ce determină formularea de contestații și acțiuni în justiție, în vederea recunoașterii drepturilor rezultate din activitatea desfășurată.

În ansamblu, efectele identificate relevă existența unui **dezechilibru între reglementarea formală și aplicarea efectivă a acesteia**, cu impact direct asupra nivelului de protecție socială asigurat prin sistemul public de pensii.

5. Principii de drept incidente

Reglementarea sistemului public de pensii este guvernată de un ansamblu de principii juridice care asigură coerența, echitatea și funcționalitatea acestuia, între care un rol central îl ocupă **principiul contributivității**, consacrat de art. 2 lit. c) din Legea nr. 360/2023.

Potrivit acestui principiu, drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite, iar cuantumul acestora trebuie să reflecte, în mod proporțional, contribuția realizată de persoana asigurată pe parcursul activității profesionale. În acest context, **stagiile de cotizare recunoscute de lege trebuie să producă efecte juridice efective în determinarea pensiei**, în caz contrar fiind afectată substanța principiului contributivității.

De asemenea, sistemul public de pensii este guvernat de **principiul egalității de tratament între asigurați și beneficiari**, care presupune aplicarea uniformă a normelor juridice în situații comparabile. Or, în absența unei corelări explicite între recunoașterea stagiilor de cotizare și valorificarea acestora, apar situații în care persoane aflate în condiții similare sunt tratate diferit, în funcție de modul de interpretare a normei.

Un alt principiu relevant este cel al **aplicării unitare a legii**, reflectat în dispozițiile art. 2 din Legea nr. 360/2023, potrivit căror sistemul public de pensii funcționează pe baza unor reguli comune aplicabile tuturor beneficiarilor. În acest sens, procedura de recalculare prevăzută de art. 144 are tocmai rolul de a asigura alinierea tuturor pensiilor la aceleași norme de drept, indiferent de momentul stabilirii acestora.

În același timp, trebuie avut în vedere **principiul securității juridice**, care impune ca normele legale să fie clare, previzibile și coerente, astfel încât destinatarii acestora să își poată anticipa drepturile și obligațiile. Lipsa unei reglementări explicite privind valorificarea stagiilor de cotizare afectează previzibilitatea aplicării legii și generează incertitudine în determinarea drepturilor de pensie.

Nu în ultimul rând, este incident **principiul ierarhiei actelor normative**, potrivit căruia actele normative inferioare nu pot contraveni sau restrânge dispozițiile legii. În măsura în care interpretarea normativă conduce la limitarea efectelor juridice ale unor dispoziții legale, se impune intervenția legiuitorului pentru clarificarea expresă a acestora.

În ansamblu, principiile menționate impun ca **stagiile de cotizare recunoscute de lege să fie integrate în mod efectiv în mecanismul de calcul al pensiei**, iar orice ambiguitate care afectează această integrare să fie eliminată prin intervenție legislativă explicită.

6. Necesitatea intervenției legislative

Disfuncționalitățile evidențiate în aplicarea dispozițiilor Legii nr. 360/2023 nu pot fi corectate prin simpla interpretare a normelor existente, întrucât acestea decurg din **lipsa unei corelări exprese între reglementarea stagiilor de cotizare și mecanismul de valorificare a acestora în calculul pensiei**.

În absența unei intervenții legislative, interpretările divergente pot persista, conducând la **aplicări neunitare ale legii** și la menținerea situației în care anumite stagii de cotizare, deși recunoscute juridic, nu produc efecte în determinarea drepturilor de pensie.

Caracterul sistemic al problemei este evidențiat de faptul că aceasta afectează **corelația dintre mai multe dispoziții ale legii**, respectiv art. 15, art. 85, art. 88 și art. 144, ceea ce exclude posibilitatea unei remedieri punctuale prin acte administrative sau prin intervenții interpretative izolate.

De asemenea, intervenția legislativă se impune pentru a asigura **coerența internă a reglementării**, în sensul în care toate elementele recunoscute de lege ca stagii de cotizare trebuie să fie integrate în mod efectiv în mecanismul de calcul al pensiei.

În același timp, clarificarea legislativă este necesară pentru **asigurarea aplicării unitare a normelor în procesul de recalculare a pensiilor**, astfel încât toate drepturile să fie determinate pe baza aceluiași reguli, în acord cu finalitatea urmărită de legiuitor prin adoptarea Legii nr. 360/2023.

Intervenția propusă nu creează drepturi noi și nu extinde sfera beneficiarilor, ci are ca obiect **asigurarea efectivității unor drepturi deja recunoscute de lege**, prin eliminarea oricăror ambiguități privind natura și valorificarea stagiilor de cotizare.

Totodată, această intervenție contribuie la **reducerea incertitudinii juridice în aplicarea legii**, oferind un cadru clar pentru autoritățile competente și pentru beneficiari, în determinarea drepturilor de pensie.

În consecință, adoptarea prezentei inițiative legislative este necesară pentru **restabilirea coerenței reglementării, asigurarea aplicării unitare a legii și garantarea efectivității principiului contributivității în sistemul public de pensii**.

7. Conținutul reglementării propuse

Prezenta inițiativă legislativă propune modificarea și completarea Legii nr. 360/2023 prin introducerea unor dispoziții exprese care să asigure **valorificarea efectivă a stagiilor de cotizare recunoscute de lege în determinarea drepturilor de pensie**.

În acest sens, la art. 15 se introduce un nou alineat, prin care se stabilește în mod explicit că **stagiul de cotizare în condiții normale de muncă rezultat din perioadele suplimentare acordate pentru activitatea desfășurată în condiții deosebite și speciale reprezintă stagiul de cotizare contributiv și se valorifică în mecanismul de calcul al pensiei.**

Această intervenție are rolul de a elimina orice ambiguitate privind natura juridică a acestor stagii și de a asigura **integrarea lor în stabilirea punctajului anual și în acordarea punctelor de stabilitate, potrivit dispozițiilor legii.**

Totodată, la art. 144 se introduce un nou alineat, prin care se prevede în mod expres că **punctele de stabilitate și punctele suplimentare se acordă și se valorifică la stabilirea și recalcularea pensiilor pentru toți beneficiarii, inclusiv pentru cei ale căror drepturi au fost stabilite în baza legislației anterioare.**

Prin această completare se urmărește **asigurarea aplicării unitare a dispozițiilor legii în cadrul procesului de recalculare a pensiilor, în acord cu finalitatea reglementării și cu principiile care guvernează sistemul public de pensii.**

De asemenea, se instituie în mod expres aplicabilitatea noilor dispoziții și în cazul pensiilor stabilite anterior intrării în vigoare a legii, în vederea **uniformizării tratamentului juridic al tuturor beneficiarilor.**

În ansamblu, reglementarea propusă are ca efect **corelarea dispozițiilor legale existente, clarificarea mecanismului de valorificare a stagiilor de cotizare și asigurarea aplicării unitare a normelor în sistemul public de pensii, fără a modifica arhitectura generală a legii.**

8. Impactul socio-economic și bugetar

Prezenta inițiativă legislativă are ca efect **clarificarea și corelarea unor dispoziții existente, fără a institui noi categorii de beneficiari și fără a modifica structura generală a sistemului public de pensii.**

Intervenția propusă vizează **valorificarea unor stagii de cotizare deja recunoscute de lege, în concordanță cu principiul contributivității, nefiind vorba despre acordarea unor drepturi suplimentare în afara cadrului existent, ci despre asigurarea efectivității unor drepturi deja prevăzute de legislația în vigoare.**

Din această perspectivă, impactul bugetar al măsurii este **limitat și etapizat, fiind determinat de aplicarea concretă a mecanismelor de calcul în cadrul procesului de stabilire și recalculare a pensiilor.**

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că, potrivit dispozițiilor Legii nr. 360/2023, în situația în care quantumul pensiei rezultat în urma recalculării este mai mic decât cel aflat în plată, se menține în plată quantumul mai favorabil. În acest context, **eventualele ajustări ale quantumului pensiei generate de aplicarea noilor dispoziții se produc în limitele cadrului deja stabilit de lege, fără a genera efecte imediate asupra tuturor beneficiarilor.**

Pe de altă parte, clarificarea reglementării contribuie la **reducerea numărului de contestații și litigii generate de aplicarea neunitară a legii, precum și la creșterea predictibilității în determinarea drepturilor de pensie, cu efecte pozitive asupra funcționării sistemului public de pensii.**

Din punct de vedere socio-economic, măsura propusă are ca efect **alinarea drepturilor de pensie la contribuția efectiv realizată**, în special în cazul persoanelor care au desfășurat activitate în condiții de muncă cu grad ridicat de solicitare, contribuind astfel la consolidarea încrederii în sistemul public de pensii.

În ansamblu, impactul reglementării este unul **echilibrat**, având ca finalitate corectarea unor disfuncționalități de aplicare, fără a afecta sustenabilitatea sistemului public de pensii.

9. Conformitatea cu cadrul constituțional și legal

Prezenta inițiativă legislativă se încadrează în competența Parlamentului de a reglementa, prin lege, domeniul asigurărilor sociale, în temeiul art. 61 alin. (1) din Constituția României, republicată, potrivit căruia Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării.

Reglementarea propusă respectă dispozițiile art. 47 alin. (2) din Constituție, care consacră dreptul la pensie și stabilește obligația statului de a organiza un sistem de asigurări sociale bazat pe principii de echitate și contributivitate. Prin clarificarea mecanismului de valorificare a stagiilor de cotizare, inițiativa legislativă contribuie la **asigurarea efectivității dreptului la pensie în raport cu contribuția realizată**.

De asemenea, sunt respectate prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție privind **egalitatea în drepturi**, întrucât reglementarea propusă are ca finalitate aplicarea unitară a normelor legale tuturor beneficiarilor, în situații comparabile, fără a institui tratamente diferențiate nejustificate.

Inițiativa legislativă este în concordanță și cu principiul securității juridice, derivat din art. 1 alin. (5) din Constituție, care impune ca normele juridice să fie clare, previzibile și coerente. Prin eliminarea ambiguităților privind natura și valorificarea stagiilor de cotizare, reglementarea propusă contribuie la **asigurarea previzibilității aplicării legii**.

Totodată, proiectul respectă principiul ierarhiei actelor normative, consacrat de Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, în sensul în care dispozițiile legale sunt formulate astfel încât să nu permită interpretări care ar putea conduce la restrângerea efectelor legii prin acte normative inferioare.

În ceea ce privește compatibilitatea cu alte acte normative, prezenta inițiativă se integrează în cadrul general al reglementărilor în materia sistemului public de pensii, având ca obiect **clarificarea și corelarea unor dispoziții existente**, fără a afecta structura sau principiile fundamentale ale acestuia.

În consecință, inițiativa legislativă este **în deplină concordanță cu prevederile constituționale și cu cadrul legal în vigoare**, fiind menită să asigure aplicarea corectă și unitară a reglementărilor în domeniul pensiilor publice.

Robert, Alecu

ROMANIA

LISTA susținătorilor propunerii legislative – PROIECT DE LEGE
pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2023
privind sistemul public de pensii

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
	MACOVGI ILIE ANTONIA	S.O.S.RO	
	PASCALINI NINI ALICE ANDRA	S.O.S.RO	
	TOADER ELENA LAURA	S.O.S.RO	
	VEDINAS VERGINIA	SOS RO	
	ZĂZĂROI IOAN	S.O.S.RO	
	CLTENASU SORIN	S.O.S.RO	
	CARAGATA FLORIN	S.O.S.RO	
	VIDRULAS ANDREI	S.O.S.RO	
	POPA CRISTIAN-ALEXANDRU	POT	
	VELA GEORGHE	POT	
	CERINT MARIA	POT	
	ANAMARIA GABRIELA	POT	

